

Lijst van publicaties van Gerard (G.P.) van de Ven

Samengesteld door A.M.A.J. DRIESSEN

Tijdschrift voor
Waterstaatsgeschiedenis
16 (2007) 1, 61-66

Bij de samenstelling van deze bibliografie is gestreefd naar volledigheid. Alle publicaties waarbij Gerard van de Ven tot dusver als auteur, redacteur of ontwerper van kaarten betrokken is geweest en die konden worden achterhaald, zijn opgenomen. Met betrekking tot zijn bijdragen op bibliotheekgebied en zijn artikelen in kranten is evenwel een selectie gemaakt en zijn alleen drie wetenschappelijke stukken opgenomen. Het betreft hier één publicatie op bibliotheekgebied (nr. 22) en twee krantenartikelen (nrs. 30 en 44). De bibliografie is onderverdeeld in twee categorieën publicaties:

1. Boeken (geordend op jaar van uitgave en daarbinnen alfabetisch op het eerste woord met verwaarlozing van het lidwoord).
2. Artikelen en recensies (eveneens geordend op jaar van uitgave en daarbinnen eerst de artikelen en vervolgens de recensies).

Ten slotte is een bijlage bijgevoegd: Betrokkenheid van Gerard van de Ven bij promoties.

1. Boeken

1976

1. *Aan de wieg van Rijkswaterstaat, Het graven van het Pannerdens Kanaal*, Nijmegen, 1976, Dissertatie Katholieke Universiteit Nijmegen.

Ook als handelseditie verschenen: Zutphen, Walburg Pers, 1976, Gelderse Historische Reeks VIII.

1978

2. *Twee eeuwen rivierbeheer in Nederland*, Lelystad, Stichting IVIO, 1978, AO-reeks, nr. 1697.

1986

3. *Water, Atlas van Nederland*, deel 15, z.p. ('s-Gravenhage), Stichting Wetenschappelijke Atlas van Nederland, Staatsuitgeverij, z.j. [1986].

Van deze publicatie was Gerard van de Ven redacteur en voornaamste auteur.

1987

4. *Excursie langs de werken uitgevoerd door Jan Blanken in het westelijk rivierengebied tussen Gorinchem en Vreeswijk, bij de tentoonstelling in het Rijksmuseum Amsterdam "De Physieke existentie dezes lands, Jan Blanken, Inspecteur generaal van de Waterstaat 1755-1838"*, Amsterdam, Rijksmuseum, 1987.

Zie ook nr. 25.

1993

5. *Leefbaar Laagland, Geschiedenis van de waterbeheersing in Nederland*, Utrecht, Uitgeverij Matrijs, 1993.

Van deze publicatie was Gerard van de Ven redacteur en voornaamste auteur. Ongewijzigde herdrukken verschenen in 1993, 1994 en 1996. Een herziene en vermeerderde uitgave verscheen in 2003. Zie nr. 14.

6. *Man-made Lowlands, History of Water Management and Land Reclamation in the Netherlands*, Utrecht, Uitgeverij Matrijs, 1993.

Engelse vertaling van nr. 5. Ongewijzigde herdrukken verschenen in 1994 en 1996. Een herziene en vermeerderde uitgave verscheen in 2004. Zie nr. 17.

1995

7. Met A.M.A.J. Driessen, *Niets is bestendig, De geschiedenis van de rivieroverstromingen in Nederland*, Utrecht, Uitgeverij Matrijs, z.j. (1995). Met medewerking van H.J. Wasser en W. Wolters.

1996

8. Met R. van Iterson, *Excursie langs de Spaarndammerdijk, Rijnlands waterkering tussen Amsterdam en Spaarndam*. Bij de tentoonstelling in het Museum Boerhaave, Leiden 1-juni-27 oktober 1996, "Monsters van Rijnland. Acht eeuwen droge voeten en schoon water", Leiden-Utrecht, Hoogheemraadschap van Rijnland en Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap, 1996.

9. Met R. van Iterson, *Excursie in Rijnlands polders langs de Oude Rijn ten oosten van Leiden*. Bij de tentoonstelling in het Museum Boerhaave, Leiden 1 juni-27 oktober 1996, "Monsters van Rijnland. Acht eeuwen droge voeten en schoon water", Leiden-Utrecht, Hoogheemraadschap van Rijnland en Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap, 1996.

1997

10. 's-Hertogenbosch, *de geschiedenis van een Brabantse stad 1629-1990 in kaart gebracht*, Zwolle, Waanders Uitgevers, Mediagroep Katholieke Universiteit Nijmegen en Stadsarchief 's-Hertogenbosch, 1997.

Zie ook de nrs 38, 39 en 40.

1999

11. Met A.M.A.J. Driessen, *Het Hollandsch-Duitsch Gemaal, Een waterstaatkundig monument tussen Nijmegen en Kleef, Das Holländisch-Deutsche Pumpwerk, Ein Kulturdenkmal der Wasserwirtschaft zwischen Nimwegen und Kleve*, Utrecht, Uitgeverij Matrijs, 1999.

2000

12. Met A.M.A.J. Driessen en H.J. Wasser, *Gij Beken eeuwigvloeiend, Water in de Streek van Rijn en IJssel*, Utrecht, Uitgeverij Matrijs, 2000.

2001

13. Met H.P. van den Bosch, Th. A.G.M. van der Weijden, G.J. de Wilde en P. Winsemius *Doorbraak in West-Brabant, Een halve eeuw waterkeringszorg* (Breda, Hoogheemraadschap van West-Brabant, 2001), p. 5-23.

Van dit boek was Gerard van de Ven voornaamste auteur en voerde hij de eindredactie.

2003

14. *Leefbaar Laagland, Geschiedenis van de waterbeheersing en landaanwinning in Nederland*, vijfde geheel herziene druk, Utrecht, Uitgeverij Matrijs, 2003.

Herziene en vermeerderde versie van nr. 5.

2004

15. Met W. van der Ham, *Afleiden en opruimen, De strijd om de beste aanpak tegen het rivierbederf* (Arnhem, Rijkswaterstaat en RIZA, 2004).

In deze publicatie werden alle kaarten ontworpen en geredigeerd door Gerard van de Ven.

16. Met A.M.A.J. Driessen, *In de ban van Maas en Waal, Waterschapszorg in verleden, heden en toekomst* (Tiel, Waterschap Rivierenland, 2004).
In deze publicatie werden alle kaarten ontworpen en geredigeerd door Gerard van de Ven.
17. *Man-Made Lowlands, History of Water Management and Land Reclamation in the Netherlands*, 4e edition, Utrecht, Uitgeverij Matrijs, 2004.
Engelse vertaling van nr. 13.
18. Met F.H.J. van Asch, J. Dekker, L.A.M. van Ewijk e.a., *Mensen in een land vol wind en water, De geschiedenis van de waterhuishouding in de Krimpenerwaard, Hilversum, Verloren, 2004*.
In deze publicatie werden alle kaarten ontworpen en geredigeerd door Gerard van de Ven.

2. Artikelen en recensies

1979

19. 'De waterverdeling tussen de Rijntakken in de 17e en 18e eeuw'. *De Ingenieur, Orgaan van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs* 91 (1979), p. 193-199.

1983

20. 'Stoomgemalen in het Land van Maas en Waal'. *Kleio, Tijdschrift voor de Vereniging van Docenten Geschiedenis en Staatsinrichting in Nederland (VGN)* 24 (1983), nr. 3, p. 22-25.
21. 'Verbetering van de Rijntakken tussen 1820-1920'. *Economisch- en Sociaal-Historisch Jaarboek* 46 (1983), p. 45-59.

1984

22. 'Bibliografie van de gamma-wetenschappen', in: P. Schneiders e.a. (red.), *Bibliotheek en documentatie, Handboek ten dienste van de opleidingen* (Deventer, Van Loghum Slaterus, 1984, derde, herziene en vermeerderde druk), p. 415-421.

1985

23. 'Grensproblemen aan de bovenrivieren in de 18e eeuw'. *Historisch Geografisch Tijdschrift* 3 (1985), nr. 2, p. 33-42.

1986

24. 'De kartering van de hoofdrievieren voor 1850, Rivierkaarten in het archief van het Hoogheemraadschap van Rijnland', in: M. Hamelers en P. van der Krogt, *Polder-, waterschap- en riviercartografie, Bewerkte lezingen gehouden op de jaarlijkse studiedag van de werkgroep Geschiedenis van de Kartografie, op 26 oktober 1985 te Leiden* (Den Haag, Werkgroep voor de Geschiedenis van de Kartografie van de Nederlandse Vereniging voor Kartografie, 1986) p. 7-20.

1987

25. 'Jan Blanken en de Waterstaat', in: *De Physieke existentie dezes lands, Jan Blanken, Inspecteur generaal van de Waterstaat 1755-1838, Essaybundel/catalogus verschenen ter gelegenheid van de gelijknamige tentoonstelling in het Rijksmuseum te Amsterdam van 14 februari t/m 3 mei 1987* (Beetsterzwaag, Uitgeverij AMA boeken, en Rijksmuseum Amsterdam, 1987), p. 59-94.

Voor het boek en de tentoonstelling werden alle kaarten ontworpen en geredigeerd door Gerard van de Ven. Voor de door hem samengestelde excursiegids, zie nr. 4.

1988

26. 'De uitwatering van de landstreek tussen Oude Rijn en Hollandse IJssel tot 1850', in: L. Giebels (red.), *Waterbeweging rond Gouda van ca. 1100 tot heden, Geschiedenis van Rijnlands waterstaat tussen IJssel en Gouwe* (Leiden, Hoogheemraadschap van Rijnland, 1988), p. 9-23.
27. 'Jan Blanken en de waterstaat van de omgeving van Vianen'. In *het land van Brederode*, *Historisch Tijdschrift voor het Land van Vianen* 13 (1988), p. 29-38.

1989

28. Met J. Renes, 'Siedlung und Landschaft im östlichen Rhein-Maas-Delta'. *Siedlungsforschung, Archäologie-Geschichte-Geographie* 7 (1989), p. 167-216.

1993

29. Met A. Bosch, 'Rivierverbetering', in: H.W. Lintsen (red.), *Geschiedenis van de techniek in Nederland, De wording van een moderne samenleving 1800-1890, deel II, Gezondheid en openbare hygiëne, Waterstaat en infrastructuur, Papier, druk en communicatie* (Zutphen, Stichting Historie der Techniek en Walburg Pers, 1993), p. 102-127.

1994

30. 'De wateroverlast in Limburg'. *NRC Handelsblad, Bijvoegsel Wetenschap en Onderwijs*, 13-januari 1994.

1995

31. 'Geniale ingreep uit 1781 stabiliseerde Rijndelta', in: T. Lauwen, *Nederland als kunstwerk. Vijf eeuwen bouwen door ingenieurs* (Rotterdam, NAI Uitgevers, 1995), p. 91-92, 95-96, 99-100.

1996

32. 'De Beemster, een 17de-eeuwse droogmakerij', in: H. Meijer (red.), *Water in, rondom en onder Nederland. IDG-Bulletin 1995/1996* (Utrecht/Den Haag, Informatie- en Documentatiecentrum voor de Geografie van Nederland, 1996), p. 16-20.
33. 'The Netherlands and its Rivers'. *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie* 87 (1996), p. 364-370.
34. 'Turfwinning in Laag Nederland in de Middeleeuwen, Een inleiding in het thema en enige aspecten uit de geologische geschiedenis van het kustgebied', in: J. Kuijs en G.P. van de Ven (red.), *Themanummer 'Turfwinning in Laag Nederland vóór 1530'. Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis* 5 (1996), nr. 2, p. 41-47.

In dit nummer werden alle kaarten ontworpen en geredigeerd door Gerard van de Ven.

35. Recensie van H.S. Danner, H.Th. M. Lambooi & C. Streefkerk, ... *die water keert, 800 jaar dijkzorg in Hollands Noorderkwartier*. (Edam, Hoogheemraadschap van Uitwaterende Sluizen in Hollands Noorderkwartier, 1994) en van Guus J. Borger & Saskia Bruines, *Binnenwaeters gewelt, 450 jaar boezembeheer in Hollands Noorderkwartier* (Edam, Hoogheemraadschap van Uitwaterende Sluizen in Hollands Noorderkwartier, 1994). *Historisch Geografisch Tijdschrift* 14 (1996), nr. 2, p. 81-83.

1997

36. 'Rivieren, rivierdijken en overstromingsrampen in de loop der eeuwen', in: J. Schild (red.), *De nieuwe rivierdijken, dijkversterking als ontwerp-opgave* (Rotterdam, NAI Uitgevers, 1997), p. 2-21.

37. Met J. Gersie en P. Thissen, 'Typisch Drenthe, verbeelding, bescherming en herschepping van Drentse landschappen', in: P. Leroy (red.), *Verbondenheid en samenhang, 10 Essays bij het afscheid van Klaas Bouwer*, Nijmegen, KU Nijmegen (Vakgroep Milieu, Natuur en Landschap), 1997, p. 1-27.
 38. Met A. van Drunen, E. Smits, B. Steketee en H. Willems, 'In de kluisters van het water, een geografische beschrijving' in A. Vos e.a. (red.), *'s-Hertogenbosch, de geschiedenis van een Brabantse stad 1629-1990* (Zwolle, Waanders Uitgevers, Stadsarchief 's-Hertogenbosch en Boekhandel Adr. Heinen, 1997), p. 161-179.
Gerard van de Ven was tevens redacteur en ontwierp de kaarten (zie ook nr. 10) en grafieken van het boek.
 39. Met A. van Drunen, E. Smits, B. Steketee en H. Willems, 'Vestingstad in een moeras, een geografische beschrijving', *ibidem*, p. 7-53.
 40. Met A. van Drunen, E. Smits, B. Steketee en H. Willems, 'Waterpartijen en nieuwe wijken, een geografische beschrijving', *ibidem*, p. 283-305.
- 1999
41. Recensie van K.A.H.W. Leenders, *Van Turnhoutervoorde tot Strienemonde, Ontginnings- en nederzettingsgeschiedenis van het Maas-Schelde-Demergebied (400-1300)*, Een poging tot synthese (Amsterdam, Universiteit van Amsterdam, en Zutphen, Walburg Pers, 1996). *Noordbrabants Historisch Jaarboek 16* (1999), p. 279-281.
- 2000
42. Recensie van C.G.D. de Wilt, G.J. Klapwijk, J.D. van Tuyl en A.C. Ruseler, *Delflands kaarten belicht* (Hilversum 2000). *De zeventiende eeuw 16* (2000), p. 161.
- 2001
43. 'De Waterstaat', in: Wim Denslagen, *Gouda, De Nederlandse monumenten van geschiedenis en kunst* (Zeist, Rijksdienst voor de Monumentenzorg-Zwolle, Waanders Uitgevers, 2001), p. 65-77.
- 2002
44. André Louwerse, 'Laat toch lekker overstromen die Maas', *Limburgs Dagblad*, 2 maart 2002.
Dit artikel werd geschreven op basis van een interview met Gerard van de Ven over de Maaswerken in Limburg en is een gedegen onderbouwing van zijn opvatting dat kostbare ingrepen in het rivierbed van de Maas niet wezenlijk bijdragen aan vermindering van de wateroverlast door de hoge Maasvloeden. Deze mening is tussen 1998 en 2006 door hem in vele opiniërende artikelen in de landelijke en regionale pers uitgedragen.
 45. 'Twee eeuwen rivierkaarten (Samenvatting van de lezing op 15 december 2000)', in: M. van Egmond (red.), *Kartografie en territorium: I. Strijd om de ruimte in kaart, II. De Franse kaarten van Drenthe en de noordelijke kust. III. VOC en Cartografie* (z.p., z.j. (Amersfoort, Nederlandse Vereniging voor Kartografie, 2002), NVK publicatiereeks nr. 33), p. 27-29.
 46. 'De Unie van Waterschapsbonden in 1927, Droge voeten onder een lappendeken'. *Het Waterschap 87* (2002), p. 7-13.
Bijzonder nummer bij het 75-jarig bestaan van de Unie van Waterschappen.
 47. 'Veenontginningslandschap en droogmakerijen in de bebouwde kom van Amsterdam', in A. van Heezik e.a. (red.), *Zoals ook zee zich terugtrekt en leegte achterlaat, Vriendenbundel Pieter de Wilde* (z.p., HNT historische producties en Rijkswaterstaat, 2001), p. 89-101.

2003

48. 'Rijnland en Woerden'. Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis 12 (2003), nr. 2, p. 59-68.

2006

49. 'De dijkzorg in Overijssel 1800-1880', in: Th.G. Drupsteen, H.J.M. Havekes en H.F.M.W. van Rijswijk, *Weids water, Opstellen over waterrecht, Ter ere van het afscheid van Alfred van Hall als bijzonder Hoogleraar Waterstaats- en Waterschapsrecht aan de Universiteit Utrecht vanwege het Schilthuisfonds* ('s-Gravenhage, Sdu Uitgevers, 2006), p. 37-70.
50. 'Lodewijk Napoleon en de Waterstaat', in: J. Hallebeek en A.J.B. Sirks (red.), *Nederland in Franse schaduw, Recht en bestuur in het Koninkrijk Holland (1806-1810)* (Hilversum, Verloren, 2006), p. 125-146.
51. 'Ooij, Der Ringdeich', in: Michaela Aufleger u.ä. (Hrg.), *Der Niederrhein zwischen Xanten und Nijmegen, Führer zu archeologischen Denkmälern in Deutschland, Band 47* (Stuttgart, Theiss 2006), p. 259-260.

Bijlage: Betrokkenheid bij promoties

1. P.H.M. Thissen, *Heideontginning en modernisering, in het bijzonder in drie Brabantse deelgemeenten 1850-1940*, proefschrift Katholieke Universiteit Nijmegen, Utrecht, Uitgeverij Matrijs, 1993.
Copromotor; promotor: prof.dr. K. Bouwer.
2. A.M.A.J. Driessen, *Watersnood tussen Maas en Waal, Overstromingsrampen in het rivierengebied tussen 1780 en 1810*, proefschrift Universiteit van Amsterdam, Zutphen, Walburg Pers, 1994.
Copromotor; promotor: prof.dr. G.J. Borger.
3. E.A.M. Berkers, *Technocraten en bureaucraten, Ontwikkeling van organisatie en personeel van de Rijkswaterstaat, 1848-1930*, Proefschrift Universiteit Eindhoven, Zaltbommel, Europese Bibliotheek, 2002.
Promotor, met prof. ir. H.W. Lintsen.
4. A.P. de Klerk, *Het Nederlandse landschap, de dorpen in Zeeland en het water op Walcheren, Historisch-geografische en waterstaatshistorische bijdragen*, proefschrift Universiteit van Amsterdam, Utrecht, Uitgeverij Matrijs, 2003.
Promotor, met prof. drs. J.A.J. Vervloet.
5. M.T. Pollmann-Schlichting, *Van waterstaat tot wederopbouw: het leven van dr. ir. J.A. Ringers (1895-1965)*, proefschrift Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, Boom, 2006.
Promotor; met prof. dr. J.C.H. Blom.
6. J.P.A. Louman, *Fries waterstaatsbestuur, Een geschiedenis van de waterbeheersing in Friesland vanaf de tweede helft van de achttiende eeuw tot omstreeks 1970*, proefschrift Universiteit van Amsterdam, Vossiuspers, 2007.
Promotor.